

PREMI EDEBÉ
DE LITERATURA
JUVENIL

MANERES DE VIURE

LUIS LEANTE

edebé

periscopi

MANERES DE VIURE

**PREMI EDEBÉ
DE LITERATURA JUVENIL**

LUIS LEANTE

MANERES DE VIURE

PREMI EDEBÉ
DE LITERATURA JUVENIL

edebé

Obra guanyadora del Premi Edebé de Literatura Juvenil segons el veredict
del jurat format per Xavier Brines, Paula Jarrin, Óscar López, Rosa Navarro
Durán, Care Santos i Elena Valencia.

Títol original: *Maneras de vivir*

© Luis Leante, 2020

Autor representat per l'Agència Literaria Carmen Balcells

© Traducció: Martina G. Serra

© Ed. Cat: Edebé, 2020

Passeig de Sant Joan Bosco, 62

08017 Barcelona

www.edebe.com

Atenció al client: 902 44 44 41

contacta@edebenet

Directora de Publicacions: Reina Duarte

Disseny de la col·lecció: Book & Look

Fotografia de coberta: Shutterstock / Harry Kasyanov

1a edició, març 2020

ISBN: 978-84-683-4884-1

Dipòsit legal: B. 1074-2020

Imprès a Espanya

Printed in Spain

EGS – Rosari, 2 – Barcelona

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

A Candelas

PRÒLEG

Samarkanda és el nom d'una botiga de discos de vinil que hi havia no fa gaire temps a Alacant. Per descomptat, també és el nom d'una de les ciutats més belles i antigues del món.

Però Samarkanda és, a més, el nom d'un grup de rock dels anys noranta del segle passat. Des del seu origen, els components han anat canviant i el grup ha evolucionat, tot i que en algun moment va estar a punt de desaparèixer. Les lletres de les cançons de Samarkanda van ser una barreja de poesia i d'art de carrer, però les seves arrels són al rock.

La primera vegada que vaig veure actuar Samarkanda va ser l'agost de 1992, a l'estadi de futbol Vicente Calderón de Madrid. Va ser un concert memorable en què van actuar mitja dotzena de grups. El plat fort van ser Samarkanda i Rosendo Mercado. Com podria oblidar aquell concert... En aquella època jo encara somiava de ser crític musical, i publicar ressenyes i entrevistes a la revista *Rolling Stone*. Després la vida em va portar per altres camins i, tot i que la meua feina sempre ha estat relacionada amb l'escriptura, res del que he publicat en aquest temps té a veure amb la crítica musical i amb prou feines amb el periodisme. Però això és una altra història, o potser no ho és i tot forma part de la mateixa.

Samarkanda, amb dos discos publicats ja el 1992, s'havia convertit en un referent musical i tocava als

festivals més importants del país. Tenia tanta força que les seves cançons servien d'inspiració per a altres grups. Les lletres eren magistrals. El guitarrista i cantant del grup es deia Jimi i, quan el vaig veure per primera vegada a l'escenari, em va semblar l'home més lleig del món. Era realment lleig, però tenia un torrent de veu que posava els pèls de punta i elevava la temperatura a l'estadi.

En Jimi era com un terratrèmol a l'escenari. Aleshores tenia vint-i-dos anys i ja havia deixat de ser una jove promesa. Amb la força i el magnetisme que transmetia arribava a anul·lar en alguns moments la resta de la banda, que es feia invisible. Es movia d'una banda a l'altra de l'escenari com si tingués ales. Saltava, cantava i tocava la guitarra amb una energia brutal. Tot alhora. De tots els músics que he vist actuar en directe al llarg de la vida, no n'hi ha cap que s'hi pugui comparar. Des d'aquell estiu llunyà de 1992, em vaig convertir en un seguidor incondicional de Samarkanda i sobretot d'en Jimi, el líder.

El final d'aquell concert va ser apoteòsic. En Jimi i Rosendo van pujar junts a l'escenari i van cantar la mítica cançó *Maneras de vivir*, que amb els anys es va convertir en un dels deu millors temes de rock de tots els temps, gairebé un himne. Encara em sembla sentir la cridòria i els aplaudiments del públic, que es van prolongar quan els artistes ja havien baixat de l'escenari i potser fins i tot havien sortit de l'estadi.

Vaig veure en Jimi i la seva banda cinc o sis vegades més durant els anys següents. I no em van decebre

mai. Vaig comprar els quatre discos que van llançar durant la dècada dels noranta. Em vaig convertir en un seguidor incondicional.

Després no sabia dir què va passar perquè els perdés la pista. Moltes de les bandes de rock que m'agradaven van deixar de tocar o es van reconvertir en una altra cosa que ja no tenia la mateixa autenticitat. I Samarkanda va desaparèixer de la primera línia dels grups que trepitjaven fort. Això va ser més o menys a finals dels noranta. I vaig arribar a pensar que Samarkanda s'havia dissolt. No diré que me'n vaig oblidar, però el meu entusiasme va perdre força. És veritat que, de vegades, a casa, escoltava els seus discos amb certa nostàlgia, però al final grups nous es van anar fent un lloc a la prestatgeria i els discos de Samarkanda van passar a la part més alta del moble, on gairebé no arribava mai.

Malgrat tot, Samarkanda no s'havia separat. El grup va continuar tocant i sobrevivint amb penes i treballs, ja passats de moda i oblidats per la majoria del públic. Els concerts ja no eren a grans estadis ni a sales importants, ni participaven en festivals. Tocaven en locals petits, la majoria de Madrid. Molt de tant en tant actuaven a Bilbao o a Barcelona, on ja no omplien els locals.

Durant aquell temps van passar moltes coses i es van anar encadenant diverses casualitats fins a arribar a aquest punt. Vaig començar a publicar novel·les, me'n vaig anar a viure a Alacant i vaig descobrir que Samarkanda s'havia convertit en un grup musical de BBC (Bodes, Batejos i Comunions). A més, ja no hi

tocava cap dels membres originals, ni tan sols en Jimi, que s'havia convertit en mànager i tècnic de so.

No recordo exactament quan vaig tornar a tenir notícies d'en Jimi. Devia ser fa deu o dotze anys. El que sí que recordo és que va ser a través de la premsa local que em vaig assabentar de la seva detenció a Altea, del judici i dels anys de presó que li van caure. No cal dir que aquella notícia em va impactar. Després no vaig tornar a saber res del tema, tot i que de vegades em venia al cap.

Fa un parell d'anys, quan allò ja havia quedat en-rere, gairebé oblidat per part meua, vaig ensopegar amb la notícia del segrest i tota aquella història tòrrida en què es van veure implicats en Jimi i la seva família. I per això vaig saber que feia anys que vivia a Alacant, des que havia sortit de la presó. No va ser difícil trobar-lo. A través d'Internet i de les xarxes socials vaig esbrinar que tenia una botiga de discos de vinil que es deia Samarkanda —no podia ser d'una altra manera— al carrer Quintana. Em va sorprendre que encara es continuessin venent discos del segle passat, però la veritat és que hi ha molts nostàlgics que estan tornant a aquells sons «imperfectes». Quan ho vaig saber, vaig patir una crisi de nostàlgia, vaig rescatar del traster el tocadiscos i vaig escoltar una altra vegada aquells sons de joventut que ja tenia oblidats.

La resta de la història va passar de manera natural. Un dia vaig decidir deixar-me caure per la botiga de discos. A l'aparador hi havia un cartell que hi deia: **REBENTEM ELS PREUS PER TRASPÀS DE LOCAL.** Vaig

sentir una fiblada a l'estómac. El primer que vaig pensar va ser que a en Jimi les coses no li havien anat bé. Vaig estar a punt de girar cua i continuar el meu camí, però per sort no ho vaig fer. Si me n'hagués anat, ara no podria explicar aquesta història. Vaig tancar els ulls, vaig empènyer la porta i allà mateix hi havia en Jimi, darrere del taulell, amb unes ulleres de llegir que se li aguantaven a la punta del nas i molts menys cabells que vint-i-tants anys enrere. Però era inconfusible. L'hauria reconegut en qualsevol lloc on me l'hagués trobat.

—Com et va, Jimi? —li vaig dir tot just des de la porta.

—Molt bé, i a tu?

—Tot bé —li vaig respondre.

—Perdona, potser ens coneixem, però no et situo ara mateix.

—No, no podries situar-me. Jo sí que et conec, des de fa anys, però tu no m'havies vist mai. —Em vaig apropar al taulell, li vaig allargar la mà i em vaig presentar—: Soc un incondicional teu des que et vaig sentir per primera vegada al Vicente Calderón l'any noranta-dos, però ja tenia dos discos vostres.

En Jimi es va treure les ulleres de llegir i em va mirar de dalt a baix.

—Uf, nen —em va respondre sense deixar de somriure, i després em va ensenyar el braç i em va dir—: Mira, se m'han posat els pèls de punta quan t'he sentit dir això, així amb tanta contundència. Quins temps aquells...

Li vaig explicar que tenia tots els discos del grup i que havia anat a uns quants concerts després de la

mítica actuació amb Rosendo. Després vam continuar parlant com si ens coneguéssim realment des d'aquella època.

Mentre en Jimi em resumia a correcció com havien sigut els últims anys, es va obrir la porta i va entrar un noi. Vaig calcular que devia tenir quinze o setze anys.

—Vine, Manu, et presentaré un amic.

Em va emocionar que em presentés com a un amic, la veritat sigui dita. En Manu em va donar la mà amb timidesa i va balbuçar alguna cosa. S'havia posat vermell i em mirava amb certa curiositat.

—Ja el conec —em va dir amb veu apagada.

—De veritat?

—Sí, a classe hem llegit un llibre seu i un dia va venir a fer-nos una xerrada.

Aleshores vaig ser jo qui es va posar vermell. Vaig intentar identificar aquella cara entre els centenars de cares d'adolescents que havia vist en els últims temps. Però ni tan sols sabia a quin institut estudiava en Manu.

—Em sap greu, Manu, però és impossible que me'n recordi.

—Ja ho sé. És més fàcil que me'n recordi jo —va replicar somrient per primera vegada.

La visita es va acabar de seguida perquè no volia fer-me pesat. Però durant els mesos següents vaig anar a la botiga gairebé cada setmana. I si ho vaig fer, va ser perquè em va semblar que en Jimi s'alegrava de veure'm i li agradava recordar èpoques passades amb mi. Cada vegada que veia el cartell de traspàs a l'aparador, m'envaïa una sensació de tristesa.

—Mals temps per al vinil —vaig comentar una vegada a en Jimi.

Ell em va mirar i sense rastre de malenconia em va dir:

—No t'ho pensis. Hi ha molts nostàlgics que enyoren aquells sons. I les vendes pugen una mica cada any.

—Llavors per què deixes el negoci?

—Perquè no m'agrada estancar-me. La Rosa i jo farem un viatge que li vaig prometre. La Rosa és la meva dona. I després continuarem amb el negoci, però a través d'Internet. Ens hem d'adaptar als nous temps.

Dos mesos després, la botiga de discos va canviar d'amo i de nom. La nit en què en Jimi va entregar les claus al nou propietari, va organitzar una festa a casa seva. Arribat aquell punt, jo ja em sentia part de la família d'en Jimi, que no tan sols eren la Rosa Winchester, en Manu i la Luna, sinó també el Mono, la Flaca i el seu fill Nacho. Aquella nit hi eren tots.

Va ser una festa sense nostàlgia, mirant al futur més que al passat. L'única que estava una mica afectada era la Rosa Winchester. En un dels brindis em va semblar que se li trencava la veu i se li negaven els ulls de llàgrimes.

Ja era tard quan vaig pensar que allò no podia acabar així. Els vaig mirar a tots, un per un, i els vaig dir:

—M'agradaria escriure la vostra història.

Es va fer un silenci expectant.

—La nostra història? —va repetir en Jimi després de mantenir els ulls clavats en mi durant uns segons.

—Sí, la de Samarkanda, la vostra. M'agradaria escriure un reportatge sobre tot això.

—I per què no una novel·la? —va preguntar la Rosa.

—Entesos, totes dues coses. Jo crec que a la gent li agradaria saber la vostra història.

—Ho creus? —va insistir en Jimi.

—Potser és una bona idea —va dir la Luna.

—I tant que és una bona idea —la va secundar en Manu, que havia estat callat gran part de la nit.

—Però necessitaré la vostra ajuda per escriure-la.

—Compta-hi —va afirmar en Jimi.

En aquell moment, vaig començar a improvisar el pla de treball. Els vaig proposar parlar-ne per separat perquè m'expliquessin el que volguessin. La resta seria cosa meva.

MANU

No pienses que estoy muy triste

—Corregeix-me si m'equivoco, Manu: quan va començar tot, tu tenies catorze anys. Em refereixo a l'accident de la teva mare i tot el que va passar després. Ja saps què vull dir.

—Quinze.

—D'acord. I ara en tens disset, oi?

—Els faig la setmana que ve.

—Feies quart d'ESO?

—Sí, estava acabant el curs quan va morir la mare. Va ser a principis de juny.

—Començarem per aquí. Però vull que em confirmis algunes coses. Tu vas néixer a Madrid i vivies amb la teva mare. I fins a aquell moment creies que el pare era mort.

—És el que la mare m'havia dit fins als dotze o tretze anys. I després vaig saber que no, que era viu i, en dir-l'hi, ella es va enfadar molt i em va explicar una història molt fotuda: que el pare era a la presó, que era un drogoaddicte i un alcohòlic, i que havia matat un home. Me'l va pintar com un monstre. I ja em van fugir les ganes de preguntar-li més coses.

—I qui t'havia explicat que el teu pare era viu?

—M'ho va dir l'oncle Esteban, el germà de la mare. El tiet i ella no s'avenien gaire. Tampoc és que discu-

tissin tota l'estona, però diguéssim que eren molt diferents i topaven algunes vegades. Un dia li vaig preguntar si ell havia conegut el pare i llavors em va dir que sí. I em va explicar la veritat. Vaja, una part. Em va dir que no s'havia mort, que això m'ho havia dit la mare perquè havien acabat molt malament. Al principi no em va parlar de gaires coses, però després li vaig anar preguntant i vaig descobrir una mica els merders que van tenir. Jo no podia entendre que la mare no m'hagués explicat la veritat. Em feia molta ràbia.

—Com es deia la teva mare?

—Clara.

—I quants anys tenia quan es va morir?

—Trenta-sis.

La Clara i el seu fill tenien una bona relació fins a cert punt, en paraules d'en Manu. No s'assemblaven gaire ni físicament ni en el caràcter. A la seva mare no li agradava parlar del passat. En Manu amb prou feines sabia res dels anys de joventut d'ella. Sabia, això sí, que havia iniciat els estudis de Medicina i que després va deixar-los. Potser per això estava entestada en el fet que en Manu anés a la universitat i no perdés el temps. Era la seva obsessió.

Durant els últims mesos el caràcter de la Clara havia canviat. Això pensava en Manu. Malgrat tot, és possible que qui hagués començat a canviar fos en Manu mateix. Discutien per qualsevol bestiesa: sobre el desordre de l'habitació d'en Manu, sobre la roba que es posava, sobre els nois amb qui sortia, sobre el temps que perdia amb el mòbil. Les discussions els anaven distanciant.

El dia en què va morir la Clara havien discutit al cotxe, durant el trajecte cap a l'institut, perquè en Manu pretenia quedar-se a dormir a casa d'un amic dissabte i la Clara li va dir que no. I tres hores després, quan en Manu era a classe de matemàtiques, el director va entrar a l'aula i li va demanar que l'acompanyés. A classe hi va néixer un rebombori de rialletes i comentaris a sota veu.

—Els altres reien perquè es pensaven que em clavarien una esbroncada per una cosa que havia passat el dia abans durant el canvi de classe. Però jo em vaig adonar de seguida que era més greu.

—Per què te'n vas adonar?

—Perquè no és normal que el director entri a una classe a buscar un alumne, si no és que ha intentat calar foc a l'institut.

—Havies intentat calar foc a l'institut?

—No, evidentment que no. A més, el director estava molt seriós i va ser molt amable amb mi. I allò tampoc era normal.

Tan bon punt va sortir al passadís, en Manu es va adonar que allò no tenia res a veure amb l'incident del canvi de classe del dia anterior. Allà hi havia l'oncle Esteban, que l'esperava amb cara de preocupació, tot i que, de tant en tant, feia esforços per somriure. Massa esforços, potser.

«Què passa?», va preguntar en Manu.

«Anem i t'ho explico pel camí», va respondre l'oncle.

«Pel camí? Però, on anem?»

«A l'hospital.»

Aquella paraula li va sacsejar el cap. Quan ja eren al cotxe, l'oncle Esteban li va explicar que la seva mare estava ingressada i que havia demanat als metges de veure el seu fill.

«Veure'm a mi? Que és greu?»

«No ho sé, Manu, no m'han volgut explicar gaires coses. Només sé que ha tingut un accident fa dues hores i que l'han dut a l'hospital.»

«Un accident de cotxe?»

«Això sembla.»

En Manu va atansar la mà al mòbil de manera instintiva. Ell ho explicava com si hagués tingut una premonició. I a la pantalla hi va aparèixer l'avís d'un missatge de veu. El va escoltar:

«Carinyo, he pensat en el que hem parlat aquest matí. Potser estic equivocada. Si vols quedar-te dissabte a casa d'en Javier...»

Després se sentia un cop sec, com si el cotxe de la Clara hagués topat contra alguna cosa. L'Esteban va demanar a en Manu que desés el telèfon.

«És ella», va dir en Manu.

«D'acord, però escolta-la després.»

A l'hospital tot va passar molt de pressa. Segons en Manu, va ser com si les coses passessin a càmera ràpida. A urgències els van dir que havien traslladat la Clara a l'UCI. De seguida es va presentar un metge i els va dir que la Clara havia entrat en coma. Tot el que va venir després en Manu ho recordava de manera confusa. La Clara es va morir l'endemà al matí. Era dissabte. D'això sí que se'n recordava bé, en Manu. La resta era com una nebulosa.

La Clara havia tingut un accident a prop del carrer de Castilla. Era dins del cotxe, aturada darrere d'un altre vehicle que havia frenat en un semàfor en vermell. Pel que semblava havia començat a enregistrar un missatge de veu per a en Manu quan una furgoneta que havia perdut els frens la va envestir per darrere. Es veu que no va ser un cop gaire fort, però el cotxe de la Clara va picar contra el de davant i va patir una segona sacsejada. No duia el cinturó de seguretat i l'*airbag* va fallar; aquestes dues fatalitats li van acabar costant la vida. Es va donar un cop contra el volant i es va quedar inconscient.

Segons va saber després en Manu, quan va arribar l'ambulància, la mare ja havia recuperat el coneixement i va assegurar que es trobava bé. Amb prou feines tenia un trauc al front. Malgrat tot, a l'hospital va tenir un desmai i poc després va entrar en coma. Uns segons abans havia dit als metges que volia veure el seu fill.

—A vegades penso que va tenir una premonició, com si sabés que estava a punt de morir. Potser es volia acomiadar de mi. No ho sé.

El record següent que tenia en Manu era al tanatori, els amics de l'institut molt seriosos, alguns professors. L'oncle Esteban i la seva dona, la Bárbara, no se'n separaven ni un instant. En Manu va perdre la noció del temps. No sabia si era de dia o de nit. Tots li dedicaven mots afectuosos i ell no aconseguia respondre res. De vegades, s'apartava de la gent i escoltava el missatge que la mare li havia deixat al mòbil. Era el seu únic consol. El va escoltar tantes

vegades que va arribar un moment en què no necessitava posar-lo per sentir la veu de la seva mare: la tenia dins del cap.

Dissabte vespre —això sí que ho recordava, en Manu— l'oncle li va dir que hi havia algú que volia parlar-hi. Es va deixar portar mansament cap al vestíbul, sense fer preguntes, i allà se li va acostar un paio que el va abraçar. No sabia qui era. No l'havia vist mai de la vida.

—Duia una caçadora molt vella. Una polsera de cuir. Em va cridar l'atenció que portés les ulleres de sol dins del tanatori. Anava molt despentinat, com si acabés de llevar-se. I anava amb una dona molt estranya. Semblava que vinguessin d'una festa de carnaval. Això vaig pensar. O d'un manicomi.

«Hola, soc en Jimi», va dir aquell paio extravagant.

En Manu se'l va mirar de dalt a baix i no va respondre. Semblava que el tal Jimi estigués nerviós. L'Esteban mirava el noi com si esperés alguna reacció, alguna pregunta, però en Manu no s'adonava de res.

«No saps qui és?», li va preguntar l'oncle amb un to excessivament amable.

«Soc el teu pare, Manu.»

El noi es va quedar paralytitzat. Va balbucejar intel·ligiblement i es va quedar mirant aquell desconegut. No va ser fins al cap d'uns segons que se li va acudir dir:

«Jo no tinc pare.»

—No sé per què ho vaig dir. Em va sortir sense pensar. Ho vaig deixar anar així i en Jimi es va treure

les ulleres de sol. La dona que hi havia al seu costat el va agafar pel braç i el va retenir. No ho sé, va ser molt estrany.

—Era la Rosa, suposo.

—Sí, però jo no sabia com es deia.

«Deixa descansar el noi —va dir la Rosa—, demà estarà millor.»

«No, demà estaré molt pitjor», va respondre en Manu.

En Jimi es va girar cap a l'Esteban i li va dir:

«Em pensava que l'hi havies explicat...»

«Sí, per descomptat que l'hi he explicat.»

En Jimi va assentir i es va tornar a posar les ulleres de sol.

En Manu recordava tota la vetlla i el funeral com si fos un espectador que mira una pel·lícula. Va ser al cementiri quan es va adonar realment que mai tornaria a veure la seva mare. Fins aquell moment no havia sigut capaç de vessar ni una sola llàgrima. També recordava que, de sobte, algú li havia passat un braç per les espatlles i, per la caçadora i la polsera, es va adonar que era en Jimi. No va sentir cap emoció, com si l'abracés un desconegut. El primer que va fer en Manu en quedar-se sol amb l'Esteban va ser preguntar-li si estava segur que aquell era realment el seu pare.

«Sí, és el teu pare, Manu. Com vols que et menteixi en una cosa així? Li vaig trucar quan els metges ens van dir que la teva mare estava en coma.»

Va ser aleshores quan l'Esteban va confessar al seu nebot que en Jimi i ell no havien perdut el contacte del tot durant aquells anys. Però no va voler mai que

la Clara ho sabés. Tot el que tenia a veure amb en Jimi la posava molt furiosa.

La nit del diumenge en Manu va dormir per primera vegada a casa dels seus oncles. A l'hora de sopar s'hi va presentar en Jimi. Anava sol. Segurament la Rosa s'havia quedat a l'hotel.

«M'agradaria que vinguessis a viure amb la Rosa i amb mi a casa», va dir en Jimi amb veu tremolosa.

«Qui és la Rosa?»

«La Rosa és la meva dona. La vas conèixer ahir al...»

«Al tanatori?»

«Sí, això.»

«I per què se suposa que me n'hauria d'anar a viure amb vosaltres?»

«Perquè és el teu pare, Manu, és el teu pare», va intervenir la tieta Bárbara, taxativa, brutal, sense delicadesa.

—Aleshores em vaig ratllar. Se'm va parar el comptador. Vaig cridar i vaig clavar puntades de peu a les cadires. Crec que vaig trencar algun got o ves a saber. Recordo el soroll dels objectes quan queien a terra i la cara de tots tres. Els meus cosins eren a la seva habitació. Els havien tret d'allà perquè no sentissin res. Després em vaig tranquil·litzar i tots es van posar molt paternalistes, a dir que havia de ser raonable i tota la pesca. La tieta era la que més insistia en què allò era el millor per a mi. Em va dir que el pare vivia a Alacant i que era una ciutat molt maca i amb platja. I a mi no m'agrada la platja. Em va semblar que tots s'havien posat en contra meu.

«I què hi pinto jo, a Alacant? Els amics són aquí, l'institut és aquí, jo vull viure aquí, a casa meva.»

«Ja, mira...», va començar a quequejar en Jimi.

«No he de mirar res. No pots aparèixer ara a la meva vida, dir-me que ets el meu pare i esperar que em quedi tan ample. On t'has ficat aquests últims anys? On eres? Ah, ja, a la presó, oi? Per això no podies venir a veure'm.»

Es va fer el silenci. En Jimi estava pàl·lid. S'havia posat les ulleres de sol i mirava a tot arreu. Finalment va dir amb la veu ronca i trencada:

«D'això ja en fa molt de temps. Si no has sabut res de mi fins ara, és perquè la teva mare no deixava que m'acostés a tu.»

«Doncs continua lluny de mi. No necessito un pare. He viscut molt bé sense tu fins ara i penso continuar així.»

—La veritat és que no sabia què em deia. Tenia molta ràbia. No em podia creure que no veuria la mare mai més. Tot plegat em semblava un malson, però per més que obria els ulls, no aconseguia despertar-me'n.